

Andrzej Wiśniewski

"Ogólne postępowanie administracyjne. Zarys systemu", W. Dawidowicz, Warszawa 1962 : [recenzja]

Palestra 7/2(62), 71-72

1963

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

- 3) wyliczenie okoliczności wyłączających społeczne niebezpieczeństwo (karalność) czynu,
- 4) wprowadzenie — zamiast dotychczasowych kar aresztu i więzienia — jednolitej kary pozbawienia wolności, która może być orzeczona w wymiarze od 1 miesiąca do 15 lat oraz zniesienie kary dożywotniego więzienia i wprowadzenie zamiast niej — przy najcięższych przestępstwach zagrożonych karą śmierci — alternatywnie kary 25 lat pozbawienia wolności,
- 5) przykładowe wyliczenie okoliczności łagodzących lub obciążających,
- 6) wprowadzenie — obok nadzwyczajnego złagodzenia kary — także jej nadzwyczajnego obostrzenia, zwłaszcza w stosunku do recydywistów,
- 7) możliwość odstąpienia od wymierzenia przewidzianej w ustawie kary i wymierzenia zamiast niej kary magany w razie bardzo nikłego niebezpieczeństwa czynu,
- 8) rozszerzenie zakresu zobowiązań, jakie w związku z zawieszeniem wykonania kary można włożyć na skazanego,
- 9) wprowadzenie pojęcia młodocianego sprawcy przestępstwa w wieku od 17 do 21 lat.

Projekt, który został ogłoszony wraz ze zwięzłym wstępem Komisji Kodyfikacyjnej, poddany jest publicznej dyskusji, podobnie jak to było z projektami kodeksów: cywilnego, rodzinnego i opiekuńczego oraz postępowania cywilnego.

W. D a w i d o w i c z: Ogólne postępowanie administracyjne. Zarys systemu. PWN. Warszawa 1962 r., s. 316.

Kodeks postępowania administracyjnego wszedł już w życie i obecnie „dociera” się w praktyce. W związku z jego stosowaniem powstają liczne wątpliwości interpretacyjne, których szybkiego rozstrzygnięcia domagają się przede wszystkim praktycy.

Proces rozstrzygania wątpliwości oraz wprowadzania jednolitych zasad stosowania kodeksu będzie przebiegał w działalności administracyjnej niewątpliwie przez czas dłuższy. Tym cenniejsze więc są w trudnych początkach stosowania kodeksu opracowania dające rozstrzygnięcia wielu wątpliwych kwestii i wydobywające zagadnienia dyskusyjne, jakie kryją się w tekście kodeksu. Opracowaniem takim jest niewątpliwie omawiany podręcznik. Autor daje w nim pierwszy systematyczny wykład przepisów kodeksu postępowania administracyjnego.

W prawie administracyjnym, podobnie jak w innych gałęziach prawa, różniemy przepisy ustrojowe, które określają strukturę organów administracji państwowej i zakres ich działania, przepisy materialne, które normują treść działania administracji, oraz przepisy proceduralne (formalne), które określają tryb, w jakim organy administracji państwowej realizują przepisy prawa materialnego. Całość przepisów proceduralnych prawa administracyjnego, stosownie do których działają organy administracji państwowej, można określić jako postępowanie administracyjne w szerokim tego słowa znaczeniu. Takie pojęcie postępowania administracyjnego jest zbyt szerokie, by mogło stanowić jako całość — przedmiot badań. Jednakże w problematyce szeroko pojętego postępowania administracyjnego wysuwają się na czoło zagadnienia proceduralne związane z działalnością organów administracji państwowej w formie decyzji administracyjnej. Ten właś-

nie kompleks przepisów określa się jako postępowanie administracyjne w ściślejszym znaczeniu. Termin „postępowanie administracyjne” stał się więc terminem technicznym, odnoszącym się wyłącznie do procedury związanej z zagadnieniem decyzji administracyjnej, normującej prawa i obowiązki indywidualne określonych podmiotów. Podręcznik Dawidowicza zajmuje się postępowaniem administracyjnym w tym właśnie znaczeniu.

Autor, po przedstawieniu zagadnień wstępnych, omawia w swej pracy zakres postępowania administracyjnego, podmioty tego postępowania, ogólne zasady postępowania, postępowanie poprzedzające wydanie decyzji, decyzje i postanowienia, skargi i wnioski oraz zagadnienie opłat i kosztów postępowania.

W. Kufel: *Podstawy odwołania arbitrażowego.* PWN, Warszawa 1962 r., s. 184.

Państwowy arbitraż gospodarczy jest instytucją nową, której konieczność utworzenia powstała wraz z przebudową systemu społeczno-gospodarczego. Odpowiednio do zadań państwowych komisji arbitrażowych wyposażono je w szerokie kompetencje. Rozpoznają one spory o prawa majątkowe pomiędzy jednostkami gospodarki uspołecznionej oraz orzekają w sprawach dotyczących ustalenia treści umów zawieranych w wykonaniu planów gospodarczych (tzw. spory przedumowne) oraz w sprawach o ustalenie stosunku prawnego lub prawa.

Ważna i skomplikowana problematyka postępowania arbitrażowego nieczęsto jest omawiana w naszej literaturze prawniczej, a obszerniejsze opracowania z tego zakresu należą do rzadkości. Omawiana praca jest właściwie pierwszą monografią dotyczącą zagadnienia postępowania arbitrażowego.

Nauka procesu cywilnego, analizując pojęcie środka odwoławczego, rozróżnia jego szersze i węższe znaczenia. Środek odwoławczy w znaczeniu szerszym obejmuje wszelkie sposoby, jakie z mocy przepisów ustawy przysługują zainteresowanemu w celu uzyskania zmiany albo uchylecia zapadłego orzeczenia lub zarządzenia. Środek odwoławczy w znaczeniu węższym zmierza do zmiany albo uchylecia zaskarżonego orzeczenia lub zarządzenia przez wywołanie orzeczenia wyższej instancji.

Do środków odwoławczych w węższym znaczeniu należy odwołanie w trybie art. 27 dekretu o państwowym arbitrażu gospodarczym i § 67—72 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie organizacji państwowych komisji arbitrażowych i trybu postępowania arbitrażowego. Właśnie podstawy tego odwołania są przedmiotem rozważań autora.

W zasadniczym (III) rozdziale pracy autor omawia, zgodnie z systematyką przepisów, podstawy odwołania w sprawach, w których wartość przedmiotu zaskarżenia nie przekracza 10 000 zł, oraz w innych sprawach.

W sprawach, w których wartość przedmiotu zaskarżenia nie przekracza 10 000 zł, podstawą odwołania arbitrażowego może być tylko zarzut istotnego naruszenia prawa. Autor analizuje szczegółowo zagadnienie istotnego naruszenia prawa materialnego. Naruszenie bowiem tego prawa jest najczęściej spotykaną w praktyce podstawą odwołania. W dalszych wywodach autor omawia istotne naruszenie prawa procesowego oraz nowe fakty i dowody. Końcowe partie rozdziału III poświęcone są omówieniu podstaw odwołania w innych sprawach.